

3.9 Investeringen

In 2025 hebben we € 659 miljoen geïnvesteerd, in onder andere scholen, sporthallen, musea, bruggen, tunnels, wegen, huisvesting en ICT. Het totale investeringsvolume voor 2025 was geraamd op € 681 miljoen.

Algemeen

Onderstaande tabel geeft het totaaloverzicht van de investeringen.[1]

Domein	Najaarsnota	Jaarrekening 2025	Verschil
Bestuur en Organisatie	44	45	-1
Maatschappelijke voorzieningen	241	197	44
Openbare ruimte en mobiliteit	284	290	-6
Overig	8	3	5
Tariefdiensten	104	124	-20
Totaal	**681**	**659**	**22**
Overprogrammering	**159**	–	–
Portfolio's	**840**	–	–

Het uitgaventotaal van de investeringsportfolio's van de domeinen is uitgekomen op € 659 miljoen. Dit is ongeveer gelijk aan 2024 (€ 650 miljoen). De realisatie is met 97 procent nagenoeg gelijk aan de najaarsnota.

De investeringsportfolio's bij de begroting zijn geraamd op € 681 miljoen, exclusief € 159 miljoen overprogrammering, deze is bij de Najaarsnota niet aangepast.

We passen overprogrammering toe, omdat de praktijk leert dat er altijd in zekere mate sprake zal zijn van vertraging in of uitstel van de uitvoering. Met overprogrammering voorkomen we dat we het gewenste uitgavenniveau niet waarmaken. We verwachten daardoor ongeveer rond de begroting uit te komen.

De portfoliobijlage bij deze jaarrekening toont de investeringsuitgaven in 2025 in detail.

Ontwikkelingen investeringen per domein

Bestuur en organisatie

	Najaarsnota	Jaarrekening 2025	Verschil
Bestuur en organisatie	44	45	-1

Waarin hebben we in geïnvesteerd?
In 2025 hebben we geïnvesteerd in onze huisvesting, bedrijfsvoeringsystemen en ICT. Zo is de verbouwing van de onderste verdieping van het stadhuis ver gevorderd om deze meer toegankelijk te maken voor het publiek, zijn we verdergegaan met de transitie van de werven en hebben we geïnvesteerd in renovatie van de huisvestings-voorzieningen en aanpassing van de werkomgeving. We hebben verder geïnvesteerd in de implementatie van het nieuw financieel systeem AFIS. En op het gebied van onze ICT hebben we geïnvesteerd in onder andere de vervanging van hardware, verbindingen en generieke voorzieningen zoals een documentmanagement-beheersysteem en een dataplatform. Ook hebben we aanzienlijk geïnvesteerd in het elektrificeren van ons wagenpark en de laadinfrastructuur hiervoor.

Waarom wijkt de realisatie af van de raming?
De uitgaven zijn nagenoeg gelijk aan de begroting.

Wat is er (niet) bereikt op basis van duurzaamheid?
Een aantal panden en werven zijn verduurzaamd. Er is na lange tijd een besluit genomen over de renovatie en verduurzaming van de Nieuwe Achtergracht (GGD-locatie), waardoor de uitvoering in 2026 kan starten. Ook is in september 2025 het besluit genomen om het stadhuis grondig te verduurzamen.

Zijn er kredieten overschreden?
Nee.

1 Investeringen in grondexploitaties blijven in deze paragraaf buiten beschouwing, zie hiervoor de paragraaf grondbeleid.

Maatschappelijke voorzieningen

	Najaarsnota	Jaarrekening 2025	Verschil
Maatschappelijke voorzieningen	241	197	44

Waarin hebben we in geïnvesteerd?

Onderwijs

In 2025 zijn meerdere schoolgebouwen opgeleverd waarbij prioriteit wordt gegeven aan de schoolgebouwen in Noord, Nieuw West en Zuidoost. In het vo betrof dit de nieuwbouw van Xplore Agora in Noord en de renovatie van het gebouw aan de Derkinderenstraat 44 voor het Fiducie College in Nieuw-West. In het po zijn de vervangende nieuwbouw van Wisperweide in Weesp, de nieuwbouw van IKC Kindercampus Zuidas in Zuid, de circulaire en flexibele vervangende nieuwbouw van de Daltonschool de Poolster en de renovatie van de Oranje Nassauschool in Noord opgeleverd. De Wisperweide is de eerste duurzame en circulaire school die is opgeleverd vanuit het Innovatiepartnerschap Scholenbouw (IPS). Het is een houtbouwproject met circulaire uitgangspunten en kent daarnaast maximale flexibiliteit zodat het gebouw in de toekomst eenvoudig aangepast of uitgebreid kan worden.

Het aantal opgeleverde schoolgebouwen is hiermee lager dan in de begroting was voorzien. Binnen het vo zijn minder gebouwen opgeleverd dan begroot. Dit komt door vertragingen in de uitvoering en het doorschuiven van projecten naar 2026. Binnen het primair onderwijs is het aantal opgeleverde gebouwen conform begroting gerealiseerd. Daarnaast is geïnvesteerd in diverse projecten, waaronder renovatie van het Berlage Lyceum (Zuid), de nieuwbouw voor het Metropolis Lyceum (Noord) en Montessori Lyceum Pax (Sluisbuurt) en de Innovatie Partner Schoolgebouwen (IPS)-projecten Montessorischool Azalea, IKC Strandeiland en Blijhaven die allemaal zullen voldoen aan de hoge eisen op circulair bouwen en flexibiliteit.

Verder is in 2025 geïnvesteerd in het verbeteren van het binnenklimaat van schoolgebouwen via het programma Gezonde Schoolgebouwen Amsterdam (GSA). In 2025 zijn binnen dit programma vier po-schoolgebouwen en één vo-schoolgebouw uitgevoerd. In deze gebouwen krijgen kinderen les in een gezonde leeromgeving met voldoende frisse en gezonde lucht. Voor nog eens drie po-schoolgebouwen en één vo-schoolgebouw is de uitvoering gestart; deze worden in 2026 opgeleverd. Het streven is dat na afronding van de derde en laatste fase van het programma GSA in 2026 alle Amsterdamse leerlingen les krijgen in een gezond schoolgebouw en daarmee bijdraagt aan de prestaties van zowel kinderen als leerkrachten.

Sport

In 2025 zijn er 13 nieuwe en vernieuwde sportvoorzieningen opgeleverd. Dit betreft onder andere tijdelijk sportpark Buiksloterham, sportieve broedplaats voor de jeugd Paperdome in Zuidoost en the Basket op Strandeiland in Oost. Daarnaast is er een aantal skateparken gerealiseerd: skatepark Museumplein, skatepark Brasapark in Zuidoost, een miniramp in Kasterleepark in Nieuw-West, skatepark Osdorp-Midden in Nieuw-West en skatepark en freerunparkours Amsteldorp in Oost. Ook is er voor Noord Roeit een variantloods en roeisteiger gerealiseerd. Verder zijn er 30 sportvelden vervangen. Dit betreft voetbal, hockey, tennis en softbalvelden.

In 2025 zijn er 40 sport en speelplekken (her)ingericht: van compleet nieuwe plekken zoals speelpark Blijdag, de Paperdome en een freerunparkours onder de Utrechtsebrug in Zuid tot kleine aanpassingen van bestaande speeltuinen om de inclusiviteit te verbeteren.

Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen

In 2025 zijn zeven voorzieningen Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen opgeleverd. Dit betreft buurtkamer Elzenhagen Zuid in stadsdeel Noord en buurtkamer Gulden Winckel in stadsdeel West, het jongerencentrum Anansi in Venserpolder stadsdeel Zuidoost, en een Huis van de Wijk in Sloterdijk Centrum in stadsdeel Nieuw-West. Voor Jeugd gaat het om twee ouder-kind-teams: OKT Magelhaensplein in stadsdeel West en OKT Slotervaart in stadsdeel Nieuw-West. Voor Zorg is de noodopvang Ronald MacDonald in stadsdeel Zuid in gebruik genomen.

Kunst en Cultuur

In 2025 zijn meerdere projecten opgestart waarbij binnen de portefeuille prioriteit wordt gegeven aan culturele voorzieningen in Noord, Nieuw West en Zuidoost. Het aantal is hoger dan in de begroting was voorzien. De begroting ging uit van een totaal van 12 culturele investeringsprojecten in voorbereidingsfase, maar momenteel werken we aan de voorbereiding van 18 investeringsprojecten en 8 haalbaarheidsonderzoeken.

Zo hebben we in Nieuw-West in 2025 voorbereidingen getroffen voor de renovatie van Podium Lely voor extra repetitieruimte voor dans- en circusactiviteiten. Aan het Osdorpplein worden de laatste voorbereidingen getroffen voor de oplevering van

de nieuwbouw de Mix, waarin de nieuwe cultuurvoorziening het Verhalenhuis op het Osdorpplein wordt ingebouwd. Deze zal onder andere als vervanging dienen voor de huidige OBA locatie. In Zuidoost zijn voorbereidingen gestart voor een cultuur-educatiecentrum in het Zandkasteel en de renovatie van het huidige Bijlmerparktheater. In Noord wordt de bouw van het buurtcultuurhuis De Nieuwe Rietwijker voorbereid, zijn voorbereidingen getroffen voor het hergebruiken en plaatsen van mobiele units als tijdelijke huisvesting voor de DAT! school en gewerkt aan de wijkvoorziening aan het Buikslotermeerplein. Ook in andere stadsdelen zijn stappen gezet, zoals bij cultuur-cluster De Drenthhal in stadsdeel Oost, waarvoor in sessies met de cultuursector aan de plannen wordt gewerkt.

Duurzaamheid

Duurzaamheidsbudget gemeentelijk vastgoed

In 2025 vormt het investeringsprogramma Duurzaam Vastgoed opnieuw een belang-rijke pijler. Voor ruim € 24 miljoen wordt geïnvesteerd, waarvan circa € 20 miljoen in maatschappelijk vastgoed en vastgoed zonder direct beleidsdoel. Het programma loopt door tot ten minste 2027. Het tussendoel om in 2030 een CO_2-reductie van 55 procent te realiseren wordt met de huidige beschikbare middelen nog niet bereikt.

Duurzaamheid specials Maatschappelijke Voorzieningen

Binnen de investeringsruimte voor de specials Maatschappelijke Voorzieningen hebben we € 32,5 miljoen vrijgemaakt voor extra duurzaamheidsinvesteringen.

De duurzaamheidsmiddelen zijn bedoeld voor bovenwettelijke verduurzamings-maatregelen die geen onderdeel uitmaken van de standaard richtlijn voor nieuwbouw en renovatie of de verduurzamingsaanpak gemeentelijk vastgoed. Van het beschikbare budget is op dit moment € 3,7 miljoen ingezet voor de Jaap Edenbaan, € 2,4 miljoen voor het de Mirandabad en € 3,5 miljoen voor het Amsterdam Museum.

De overige projecten specials Maatschappelijke Voorzieningen zitten nog in een voorbereidingsfase. Voor deze projecten bekijken we wat de duurzaamheids-mogelijkheden zijn en komen we tot een bestedingsvoorstel per project.

Duurzaamheid Onderwijshuisvesting

In 2025 is het eerste duurzame en circulaire Innovatiepartnerschap Scholenbouw opgeleverd: Wisperweide. Het betreft een houtbouwproject met circulaire uitgangspunten. Het gebouw kent tevens maximale flexibiliteit en kan in de toekomst eenvoudig aangepast of uitgebreid worden. Daarnaast is hard gewerkt met de schoolbesturen aan de lange termijnvisie gericht op de klimaatdoelen 2050: de routekaart verduurzaming schoolgebouwen. Hieruit voortgekomen is de subsidie-regeling om scholen verder te verduurzamen, met behulp van de beschikbaar gestelde incidentele middelen: Schoolgebouwen voorbereid op 2050. Deze regeling is eind 2025 vastgesteld.

Duurzaamheid Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen (JZB)

In de portefeuille JZB is voor een pilotproject in stadsdeel Noord een kredietbesluit genomen op basis van de business case met daarin extra duurzaamheidsmaatregelen. Deze voorziening wordt Energieneutraal (ENG) in plaats van Bijna Energieneutraal (BENG). Er komt een groen dak, een groene gevel en er wordt in meer of mindere mate voorzien van circulaire (biobased) materialen. Een bestaande voorziening wordt verduurzaamd. Op Centrumeiland in stadsdeel Oost bouwen we twee voorzieningen die voldoen aan de eis dat Centrumeiland rainproof en energieneutraal wordt. Bij een gecombineerde voorziening in stadsdeel Noord worden extra duurzame maatregelen toegepast boven op de BENG-norm zoals een sedumdak, PV-panelen en houten gevelbekleding.

Duurzaamheid Sport

In 2025 heeft Sport verschillende maatregelen genomen om het energieverbruik te verminderen. Zo is de TL-verlichting in Sporthal Aetsveld vervangen (besparing: 20.900 kWh per jaar), zijn er 240 zonnepanelen op de Turnhal gelegd (455 kW aan vermogen, ongeveer 93.912 kWh per jaar) en zijn de beheer- en kleedruimtes van Willinklaan 7 verduurzaamd door een warmtepomp en een warmtepompboiler (besparing: 5.200 m^3 per jaar). Verder zijn in 2025 verdere voorbereidingen getroffen om het De Mirandabad en Zuiderbad verder te verduurzamen. Ook hebben we de elektriciteitsaansluiting van Sporthallen Zuid gedeeld met het bouwproject op de Zuidas. Daar was geen stroomvoorziening beschikbaar, en daarom werd een diesel-aggregaat ingezet. Dankzij het delen van de aansluiting, compenseren we 20.600 liter diesel.

Ook op de sportparken zijn verschillende duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd. In 2025 is de definitieve gunning van het project Scale up Toekomstbestendige kunst-grasvelden geweest aan drie consortia. Deze consortia bieden innovatieve en schaal-bare oplossingen op het gebied van klimaatadaptatie, energie, circulair en slim & schoon. De aankomende 10 jaar verlopen alle vervangingen van de kunstgrasvelden in Amsterdam en Haarlem via dit project, waarmee enorme impact maken op alle duurzaamheidsthema's. Ook testen we met duurzame innovaties voor natuurgras-

velden. In 2025 is het project TKI Energy Grass gestart, waarbinnen we een natuurgrasveld bij SV RAP hebben aangelegd dat 800 uur in plaats van 400 uur bespeelbaar is, en dat energie kan opwekken. Zo kunnen we de overgang naar kunstgras uitstellen.

We blijven ecologische maatregelen nemen op de sportparken, in 2025 o.a. 6.500 m^2 aan bloemenlinten, ecologische oevers en wadi's. Ook is in 2025 de aanbesteding voor de LED-veldverlichting afgerond, zodat we de laatste conventionele verlichting kunnen vervangen. We doen aan hergebruik waar kan, bijvoorbeeld op speelpark Blijdag waar sport- en speeltoestellen en het clubgebouw zijn hergebruikt, hergebruik van de Paperdome in Zuidoost en op Sportpark Strandeiland krijgt The Basket een tweede leven (stond eerst bij de VU) net als verschillende speeltoestellen en glijbanen.

Duurzaamheid Kunst & Cultuur
Alle projecten in de Kunst en Cultuur portefeuille zitten nog in de voorbereidingsfase. Bij elk individueel investeringsvoorstel wordt duurzaamheid betrokken en gewerkt met de duurzaamheids Programma van Eisen van de gemeente. Voor alle nieuwbouw gelden de wettelijke eisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (BBL voorheen bouwbesluit) ten aanzien van energieprestatie, milieuprestatie, gasloos bouwen en binnenmilieu. Tot slot vragen we per project bij de aanbesteding een doorrekening van de CO_2-impact.

Waarom wijkt de realisatie af van de raming?
De kasuitgaven in 2025 zijn € 44 miljoen lager dan de geraamde kasuitgaven. In 2025 zijn minder uitgaven gerealiseerd dan ingeschat dit kent redenen zoals bouw vertragingen en netcongestie. Deze uitgaven schuiven door naar 2026 en verder. Belangrijkste projecten/bedragen die zijn doorgeschoven naar volgend jaar:

Onderwijs
De uitgaven voor onderwijshuisvesting in 2025 komen lager uit dan begroot. Deze uitgaven schuiven door naar 2026. De realisatie van projecten gaat langzamer dan voorzien door vertraging van de verlening van de omgevingsvergunning, vertraging bij de eindverantwoording van projecten, vertraging bij de aanbestedingen en het niet tijdig beschikbaar zijn van tijdelijke huisvesting of de bouwkavel.

Projecten waarbij door bovengenoemde oorzaken uitgaven vertragen zijn onder andere de vervangende huisvesting van Hervormd Lyceum Zuid, Montessori Lyceum Amsterdam, Basisschool de IJsbreker en van Integraal Kindcentrum Tuindorp.

Sport
De iets lagere uitgaven zijn veroorzaakt door vertraging van verschillende projecten zoals de nieuwbouw van sporthal Meidoornweg in Noord, de renovatie en verduurzaming van het Botenhuis bij de Bosbaan, de herontwikkeling van sportparken Ookmeer en Spieringhorn in Nieuw-West, de uitbreiding van sportpark Kadoelen in Noord, de herontwikkeling van het Bijlmer Sportpark in Zuidoost en het vervangen van alle traditionele armaturen op sportparken door LED-veldverlichting. Deze vertragingen worden veroorzaakt door lange participatie-, aanbesteding- en vergunningstrajecten en/of door vertraging in de gebiedsontwikkeling.

Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen
De markt en gebiedsontwikkeling zijn in beweging. In verschillende gebieden waar projecten Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen onderdeel zijn van een grotere ontwikkeling is er sprake van vertraging waardoor de realisatie van de voorziening ook vertraagd. Zo gaat de bouw van een buurtkamer in Zuidoost niet door omdat de ontwikkelaar de hele bouwontwikkeling heeft gestopt. Ende buurtkamer Ravel op de Zuidas is langdurig uitgesteld vanwege congestie.

Naast vertraging is het in 2025 ook gelukt om gebruik te maken van een kans door aankoop van bestaand vastgoed, namelijk een woonzorgvoorziening aan de Ruysdaelkade.

Kunst en Cultuur
Voor vijf projecten is door vertraging is in 2025 niet gestart met de bouwwerkzaamheden, waardoor de geplande uitgaven in 2025 lager uitvallen en verschuiven naar volgende begrotingsjaren. Bij de aanbesteding en gunning van het Verhalenhuis, zorgden bezwaarprocedures voor vertragingen. Voor het project Buurtcultuurhuis De Rietwijker liepen bezwaarprocedures tegen het bestemmingplan waardoor het project minimaal 6 maanden vertraagd is. Bij de renovaties van de serverruimte in het Zandkasteel, Podium Lely en het dak van het Stedelijk Museum Amsterdam bleek de bouwopgave complexer dan initieel gedacht. Hierdoor zijn extra onderzoeken uitgevoerd, is de planvorming verlengd en zijn aanbesteding strategieën herzien. Voor deze vijf projecten heeft dit erin geresulteerd dat de bouw niet heeft kunnen starten in 2025 en is verschoven naar de volgende begrotingsjaren. Tot slot is het project oefenruimte Molenwerf langdurig uitgesteld vanwege netcongestie.

Zijn er kredieten overschreden?
Niet van toepassing.

Openbare ruimte en mobiliteit – regulier

	Najaarsnota	Jaarrekening 2025	Verschil
Openbare ruimte en mobiliteit	284	290	-6

De realisatie is dicht uitgekomen bij het investeringsvolume dat in de Begroting 2025 is opgenomen en ook bij de prognose in de Najaarsnota, toen een besteding van € 293 miljoen werd verwacht. De afwijking ten opzichte van de Begroting 2025 bedraagt 2,1 procent en ten opzichte van de Najaarsnota 2025 1,1 procent negatief.

Waarin hebben we in geïnvesteerd?

De grootste investeringen in 2025 zijn de volgende:	gerealiseerd
▪ Programma Bruggen en Kades	€ 75,6 mln
▪ Project Oranje Loper	€ 45,9 mln
▪ Programma Tunnels	€ 27,6 mln
▪ Programma Verhardingen	€ 21,7 mln
▪ Programma Openbare Verlichting	€ 16,9 mln
▪ Programma Civiel	€ 14,2 mln
▪ Programma Groen	€ 14,0 mln
▪ Programma Bovenwijks Groen	€ 13,0 mln
▪ Vervanging en verduurzaming wagenpark Stadswerken	€ 10,2 mln
▪ Programma Verkeersinstallaties / Verkeerssystemen	€ 8,4 mln
Totaal	**€ 247,5 mln**

Daarnaast zijn er investeringen gedaan aan projecten van kleinere omvang (onder andere Middenmeer Noord, Driemond), projecten die nog in de voorbereidingsfase zitten (waaronder de Oostbrug, de Cruciale Mijl en station Lelylaan), de IJveren, Gemeentelijk Vastgoed, watertaken, het restantkrediet Noord-Zuidlijn, parkeersystemen en begraafplaatsen.

Waarom wijkt de realisatie af van de raming?

De meeste van deze investeringen lopen ongeveer in lijn met een realisatie die uitkomt tussen de investeringsruimte en het kredietbedrag inclusief overprogrammering dat 30 procent hoger ligt. Daarop zijn een aantal uitzonderingen. De grootste daaronder zijn het programma tunnels dat achterblijft op de investeringsruimte en de programma's Openbare Verlichting en Civiel waarop juist meer is besteed dan de investeringsruimte inclusief overprogrammering.

1. Programma Tunnels (begroot € 43,4 miljoen, besteed € 27,6 miljoen)
   De aanpak van de wegtunnels heeft vertraging opgelopen vooral omdat de voortgang van de Verkeerscentrale Amsterdam niet volgens planning is verlopen. Door nakomende ontwerpwijzigingen is de planning een kwartaal doorgeschoven en door ICT-systeemeisen moesten er ook aanpassingen in de huisvesting worden doorgevoerd met nogmaals ongeveer een kwartaal vertraging. De investering voor de inrichting van het gebouw is daarom van 2025 doorgeschoven naar 2026.
   De besteding aan het programma is nog € 5,5 miljoen lager uitgevallen dan bij Najaarsnota ingeschat, vooral omdat de kosten van voorbereiding van de IJtunnel en Arenatunnel lager zijn uitgepakt als gevolg van latere kredietverlening dan gepland.
2. Programma Openbare Verlichting (begroot € 11,5 miljoen, besteed € 16,9 miljoen)
   Bij de Najaarsnota werd een besteding van € 15,0 miljoen verwacht, maar dat is € 1,9 miljoen hoger uitgepakt. De reden daarvoor is dat zowel het project Overspanningen als het onderdeel Lichtkunst, Stadsilluminatie en Decoratieve verlichting al werk gepland voor 2026 in 2025 heeft uitgevoerd. De verwachte vertragingen zijn niet opgetreden omdat de aannemer meer capaciteit tot zijn beschikking had dan eerder verwacht.
3. Programma Civiel (begroot € 9,6 miljoen, gerealiseerd € 14,2 miljoen)
   Bij de Najaarsnota werd een besteding verwacht van € 12,4 miljoen. De overschrijding wordt veroorzaakt door werk aan het sluiscomplex aan het Nieuwe Meer. Het betreft een overschrijding van € 1,7 miljoen. De sluis en de bediening vormen een nautische eenheid met de aanpassingen aan de Schinkelbruggen (Project Zuidasdok). Het onderdeel sluis en bediening valt echter niet binnen de scope van Zuidasdok. De werkzaamheden bestaan uit het verlengen van het sluiscomplex en het vervangen van de sluisdeur aan de Nieuwe Meerzijde en de benodigde aandrijving/besturing daarvoor. De omvang daarvan is, mede door diverse technische en organisatorische omstandigheden, in eerste instantie onderschat. Het werk is versneld uitgevoerd in verband met de voortgang van complementair werk door het GVB, ProRail en Waternet, waardoor de kosten al in 2025 zijn genomen en niet, zoals eerder verwacht, in 2026.

Andere investeringen die ten opzichte van de investeringsruimte in de Begroting 2025 zijn achtergebleven zijn: vertraging bij de ombouw van parkeermanagementsystemen (-€ 2,4 miljoen); lagere bestedingen Vastgoed aan duurzaamheid en door stagnatie bij de renovatie van het project Van Breenenstraat (-€ 1,7 miljoen).

Verder is er actief op gestuurd om veel bijdragen van derden (vooral van de Vervoerregio en diensten en bedrijven) zo spoedig mogelijk te ontvangen. Het totaal aan ontvangen bijdragen van derden in 2025 bedraagt € 35,8 miljoen en is met het onderhanden takenpakket (met veel grote projecten nog in de voorbereidingsfase) hoog te noemen. Zonder deze relatief hoge bijdrage van derden zou het beslag op de investeringsruimte ORM hoger zijn uitgepakt.

Wat is er (niet)bereikt op basis van duurzaamheid?
Binnen het domein ORM zitten jaarlijks terugkerende duurzaamheidsinvesteringen zoals het verduurzamen van vastgoed, de verledding van de straatverlichting en het elektrificeren van het wagenpark van de directie Stadswerken en van de IJveren. Uitgezonderd de verduurzaming van van Vastgoed is de bijbehorende investeringsruimte aangewend. Bovendien worden bij projecten duurzame materialen gebruikt, vindt de logistiek van de aanvoer met zo min mogelijk CO_2-uitstoot plaats en wordt, na introductie van de Uitvoeringsstandaard Toekomstbestendige Openbare Ruimte (USTOR, 2023) vooral ingezet op renovatie en vervanging met gebruik van bestaande materialen in plaats van herinrichtingen en functiewijzigingen.

Daarnaast is in het portfolio 2025 ruimte gemaakt voor extra groenmaatregelen:
- Vervangen en planten nieuwe bomen
- Versterken hoofdgroenstructuur door intensivering Programma Bovenwijks Groen

In de begroting is voor deze twee investeringen ruimte vrijgemaakt van € 24,6 miljoen. De besteding is uitgekomen op € 27,0 miljoen. Dit werd bij de Najaarsnota al verwacht en daarom is daarin al opgenomen dat de overschrijding op het bomenprogramma gecompenseerd ging worden door de vrijval van € 3,0 miljoen bij het project de Entree.

Zijn er kredieten overschreden?
Zie de beschrijving van de investeringsprogramma Openbare Verlichting en Civiel hiervoor.

Tariefdiensten

	Najaarsnota	Jaarrekening 2025	Verschil
Tariefdiensten	104	124	-20

Waarin hebben we in geïnvesteerd?

▪ De tariefdiensten bestaan uit de volgende clusters:	gerealiseerd
▪ Afval en Grondstoffen wagenpark	€ 6,0 mln.
▪ Afval en Grondstoffen overige inzamelmiddelen (vooral containers)	€ 24,7 mln.
▪ Drinkwater	€ 54,1 mln.
▪ Project Langzame Zandfilters	€ 6,0 mln.
▪ Riolering	€ 32,9 mln.
Totaal	**€ 123,7 mln.**

Waarom wijkt de realisatie af van de raming?
Net als in de andere domeinen wordt gewerkt met 30 procent overprogrammering. Dat is een stimuleringsregeling om ervoor te zorgen dat de vrijgegeven investeringsruimte in het begrotingsjaar ook daadwerkelijk wordt besteed. Gemiddeld heeft dit de afgelopen jaren goed gewerkt, maar per cluster zijn er afwijkingen.

Bij Afval en Grondstoffen is er een onderbesteding van € 1,8 miljoen ten opzichte van de investeringsruimte van € 32,5 miljoen exclusief overprogrammering. Bij de Najaarsnota is aangegeven dat de besteding 2025 ongeveer in lijn zou liggen met de investeringsruimte. De onderbesteding is het gevolg van vertraging in de uitvoering van de diverse projecten:
- Bij uitbreiding en vervanging van containers (OAIS) zijn vanwege diverse oorzaken planningen niet gehaald. Het meeste werk schuift door naar volgend jaar.
- De realisatie van het ondergronds afvaltransport (OAT) in de Sluisbuurt is vertraagd vanwege zettingsproblematiek in de ondergrond.
- De investeringen voor de recyclepunten worden naar verwachting in 2026 gerealiseerd
- Project aanpak inzameling Centrum is vertraagd vanwege capaciteitsproblemen.

Bij Waternet is de investeringsruimte exclusief overprogrammering overschreden. Dit betreft in beperkte mate het project langzame zandfilters ter vergroting van de drinkwatercapaciteit (investeringsruimte € 5,4 miljoen, gerealiseerd € 6,0 miljoen) en riolering (investeringsruimte € 29,8 miljoen, gerealiseerd € 32,9 miljoen). De grootste overschrijding zit bij drinkwater; bij een investeringsruimte van € 35,2 miljoen, verhoogd met 30 procent overprogrammering van € 45,8 miljoen is de realisatie uitgekomen op € 54,2 miljoen. Hieronder de twee grootste oorzaken van de overschrijdingen:

Distributie Drinkwater (investeringsruimte € 15,4 miljoen, realisatie € 28,3 miljoen): De kostenstijging in 2025 wordt met name veroorzaakt door hogere eenheidskosten bij distributieleidingen (5,1 miljoen) en watermeterplaatsingen (€ 2,4 miljoen). We zien een toename van het aantal werkzaamheden. Eind 2025 zijn grote staalleveringen voor renovatiewerken eerder geleverd dan voorzien (0,8 miljoen). Ten tijde van het opstellen van prognose najaarsnota waren deze kostenstijgingen nog onvoldoende in beeld. We verwachten dat de stijging in het werkvolume en de kosten structureel zijn.

Productie Drinkwater (investeringsruimte € 11,5 miljoen, realisatie 17,1 miljoen): Naast de geplande instandhouding is extra werk ter borging van de bedrijfszekerheid en ter voorbereiding op toekomstige uitbreidingen eerder uitgevoerd. Dit betrof onder meer de vervanging van transportpompsecties op de vestigingen Loenderveen en Weesperkarspel, de vernieuwing van het Dual Data Center en de start van de vervanging van het glasvezelnetwerk op Leiduin. Eveneens is het vestigingsgebouw op Leiduin gerenoveerd, waarbij het energielabel is verbeterd van F naar A en is geïnvesteerd in een nieuwe proefinstallatie voor het testen van nieuwe zuiveringsstappen.

Wat is er (niet)bereikt op basis van duurzaamheid?
Op het gebied van duurzaamheid is de vervanging van de inzamelvoertuigen bij Afval en Grondstoffen ongeveer op schema verlopen en is er een start gemaakt met de investeringen in de recyclepunten en de andere inzamelmethode in stadsdeel Centrum.

Bij Waternet vallen de volgende mijlpalen met betrekking tot duurzaamheid op. In augustus 2025 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Lieven de Keij, Firan en Amsterdam voor het leveren van warmte uit het riool in Buikslotermeer. Een primeur! Zo krijgen 607 woningen in Amsterdam Noord warmte uit het riool. Niet eerder werd riothermie toegepast op bestaande bouw. Een belangrijk moment in een project waar sinds 2018 aan gewerkt wordt.

Een ander belangrijk moment is dat Waternet op plek 24 is binnengekomen in de ranglijst van Duurzame Aanbesteders van Bouwend Nederland! Een mooie erkenning voor de stappen die zijn gezet op het gebied van duurzaam opdrachtgeverschap en schoon en circulair werken. Een mooie verbetering ten opzichte van plaats 72 die Waternet twee jaar geleden nog innam. Schoon en circulair werken is steeds vaker een vanzelfsprekend onderdeel van de aanbestedingen. Denk aan het toepassen van de schoon en circulair werken-eisen, het toepassen van het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) en het opnemen van duurzaamheid als gunningscriterium in onze aanbestedingen.

Zijn er kredieten overschreden?
Zie de beschrijving van distributie drinkwater en productie drinkwater hiervoor.

Overig

	Najaarsnota	Jaarrekening 2025	Verschil
Overig	8	3	5

Waarin hebben we in geïnvesteerd?
Stadsbank van Lening naar Anton de Komplein € 3,1 miljoen. Het realiseren een locatie van de stadsbank van leningen in Zuidoost.

Investeringen THOR We hebben geïnvesteerd in de inrijdbeperkende maatregelen (€ 2,5 miljoen) en in de vloot en het wagenpark van Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (€ 0,5 miljoen).

Waarom wijkt de realisatie af van de raming?
De Investering in het Anton de komplein is circa 3 miljoen lager. De aanbesteding start bouw is later dat verwacht in begroting in verband met de vergunning. De aanbesteding loopt nu van 5 dec 2025 t/m begin april 2026 waardoor het project doorloopt tot eind 2026. Verwachte oplevering is de 4e kwartaal van 2026.

De Investeringen in inrijbeperkende maatregelen, vloot en wagenpark is circa € 2 miljoen lager door een scope wijziging (in de uitvoering), waardoor er weer naar de tekentafel gegaan is en de uitvoering vertraging heeft opgelopen.

Domein	Cluster	Totale investering	Bijdrage Derden	Budget voor A'dam	Uitgave t/m 2024	Uitgave 2025	Restant budget uitgaven
B&O1	Transitieplan Werven	95	36	59	11	13	71
MV 1	De Mirandabad	46	0	46	7	2	38
MV 2	Jaap Eden ijscomplex	63	0	63	16	8	38
MV 3	Amsterdam Museum	94	0	94	5	1	89
MV 4	Slavernij museum	79	31	48	0	2	48
MV 5	De Meervaart	108	0	108	2	1	105
Schaal-sprong 1	MIRT-verkenning OV Verbinding Amsterdam – Haarlemmermeer (= "doortrekken NZ-lijn")*	35	35	0	7,1	9,8	18,1
Schaal-sprong 2	MIRT-verkenning OV-verbinding Sloterdijk – Amsterdam Centraal (sluiten Ringlijn)*	25	12,5	12,5	1	4,9	19,1
Schaal-sprong 3	Zuidasdok (p.p 2025), exclusief CAP *	3.434	2.996	438	827	117	2.490
Schaal-sprong 4	Oostbrug incl. toeleidende routes	467	192	275	4	5	458
ORM 1	Oranje Loper	318	45	273	132	54	132
ORM 2	Programma Bruggen en Kades 2025**	90	0	90	0	75	15
ORM 3	Station Lelylaan***	-			2	5	-3
ORM 4	Cruciale Mijl***	-			0	3	7
ORM 5	Tramstalling Zeeburgereiland ***	-			0	1	5
ORM 6	Tunnels	499	0	499	228	29	242
ORM 7	Langzame zandfilters drinkwaterproductie***	-	0		2	6	n.t.b.
ORM 8	Smart Mobility HUB (SMH)	112	37	75	6	3	103
ORM 9	Warmtenet Middenmeer	15	0	15	5	5	5
Overig 1	Energie voor de stad*	*					

** Betreft geen gemeentelijke investering, wordt niet geactiveerd op de balans*

*** Betreft een jaarlijks budget*

**** Investeringsvolume bevat marktgevoelige informatie, bedragen volgen in publieke stukken na aanbesteding of zijn vertrouwelijk opvraagbaar.*

B&O 1 Transitieplan werven
Om slagvaardig te kunnen werken zijn optimale uitvoeringslocaties noodzakelijk. Bij de vorming van het cluster Stadsbeheer bleek dat de huisvesting en de inrichting van de uitvoeringslocaties inefficiënt en kwalitatief ondermaats is. Ook voldoet de huidige inrichting niet aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Amsterdam. Daarom is de volgende opdracht gegeven: maak een business case voor het transitieplan 'Werven en overslagpunten" met daarin voorstellen voor optimale huisvesting van de drie uitvoerende directies binnen het cluster Stadsbeheer. Voorwaarde daarbij is dat de lasten voor de gemeentebegroting per saldo niet omhooggaan. De efficiencyslag in het TWO leidt tot een afname van het aantal werven. Daarmee komt er ruimte vrij voor gebiedsontwikkeling en woningbouw.

Het programma TWO is in volle gang. De eerste deellocaties zijn al gerealiseerd, andere locaties worden voorbereid. Naar verwachting loopt het project door tot 2029. De totale kosten die gemoeid zijn met het project, zijn berekend op ongeveer 120 miljoen. Het beschikbare budget is met € 103 miljoen hiervoor ontoereikend.

MV 1 De Mirandabad
In 2025 zijn alle gebruikers en personeel ingelicht over de verduurzamingsplannen. Met het collegebesluit van 27 mei 2025 is, het project Aardgasvrij van Gemeentelijk Vastgoed overgedragen en toegevoegd aan het renovatie- en duurzaamheidsproject met als opdrachtgever Maatschappelijke Voorzieningen. Daarnaast is de scope van de opdracht uitgebreid met extra budget Sport voor de interieurwerkzaamheden ter verbetering van de kwaliteit en uitstraling van belangrijke zwembadonderdelen voor de gebruikers.

Zowel het COK als het TAC en het stadsdeel Zuid (ruimtelijk advies) zijn om preadviezen gevraagd op het voorlopig ontwerp (VO). COK en TAC hebben negatief geadviseerd, en opmerkingen zijn meegenomen in de verder uitwerking van het DO. De adviezen zijn richtinggevend voor verder onderzoek en uitwerking van het renovatie- en verduurzaamheidsplan, met de daarbij mogelijk benodigde bestuurlijke besluitvorming.

Door het bestuurlijk proces rondom COK advies, inclusief het besluit om Plan B verder uit te werken en met vergroting van de scope van het project met het interieur heeft het project 6 maanden vertraging opgelopen. Daarmee schuift de uitvoering op naar start Q1 2027. De bouwtijd is 2 jaar.

MV 2 Jaap Eden ijscomplex
In 2025 zijn er stappen gezet in de ontwikkeling van het terrein en de bijbehorende faciliteiten. Zo is een nieuw voedingssysteem aangelegd en aangesloten, en zijn de vergunningen voor alle bijgebouwen verleend. De laatste fase van de verbouwing van het horecagebouw is afgerond en opgeleverd. Ook het kantoorgebouw is verduurzaamd en gefaseerd in gebruik genomen evenals het nieuwe opslaggebouw.

Wat betreft de ijshal zijn eveneens mijlpalen bereikt. De omgevingsvergunning is ingediend en de voorselectie van de aanbesteding is afgerond. De Stichting Jaap Eden heeft de verhuur van de nieuwe commerciële sportruimte bij de ijshal openbaar aanbesteed, waarbij Oostergym als winnaar uit de aanbesteding is gekomen.

MV 3 Amsterdam Museum
De aanbesteding van de aannemer is gelukt en het college heeft op 13 januari 2026 besloten om in te stemmen met gunning. De doelen die aan het begin van het project voor het museum werden geformuleerd kunnen met de uitvoering van de renovatie volledig worden behaald. De aanbestedingsprocedure heeft geresulteerd in een offertebedrag voor de aannemer die past binnen budget. De aanneemovereenkomst wordt binnen afzienbare tijd geformaliseerd.

Bij de begroting 2026 heeft de raad ingestemd met een verhoging van € 28,5 miljoen in het investeringsbudget voor de renovatie van het Amsterdam Museum. Dit houdt verband met de eerder ondervonden vertragingen door juridische procedures, de dynamische marktomstandigheden en de complexiteit van zowel het gebouw als de directe omgeving. De verhoging van het uitvoeringskrediet wordt binnen afzienbare tijd aan de raad voorgelegd.

MV 4 Slavernij museum
In 2025 is de internationale prijsvraag voor het ontwerp voorbereid. Na lancering kunnen ontwerpteams zich aanmelden voor deelname. De tien meest geschikte teams stellen een visie op waarna de vijf winnaars een opdracht krijgen voor het maken van een schetsontwerp. Deze ontwerpen zullen worden tentoongesteld waarbij het publiek een advies aan de vakjury uit mag brengen.

In april 2025 is daarnaast het definitieve besluit genomen tot de oprichting van de stichting. Daarbij werden een directeur-bestuurder en leden van de Raad van Toezicht benoemd. In 2025 heeft de museumstichting zich verder uitgebreid en tijdelijke tentoonstellingen op diverse locaties georganiseerd.

MV 5 De Meervaart
De aanbesteding voor de selectie van een architectenteam is gestart. Participatie is daar onderdeel van. Na afronding van de selectie, start het team met het ontwerpen. Het ontwerp betreft het nieuwe gebouw voor Meervaart en de inrichting van de zuidwestoever van de Sloterplas. Tegelijkertijd wordt het omgevingsplan aangepast. Dat is nodig om een nieuw gebouw te mogen realiseren aan de zuidwestoever. Eind 2025 werd het ontwerp-omgevingsplan vrijgegeven. Tot voornoemde projectstappen heeft het college van B&W besloten. Parallel hieraan bereidt Meervaart zich voor op de toekomstige situatie. Meervaart heeft een Plan van Aanpak opgesteld met daarin de financiële, organisatorische en fysieke uitdagingen en mogelijke oplossingen. Onderdeel daarvan is een financiële bijdrage (subsidie) van de gemeente voor de ontwikkeling van de Meervaartorganisatie voor onder andere fondsenwerving. De gemeenteraad heeft ingestemd met een verhoging van het voorbereidingskrediet om de kosten van de volgende projectfase te dekken.

Schaal-sprong 1 MIRT-verkenning OV Verbinding Amsterdam – Haarlemmermeer (= OVAH = “doortrekken NZ-lijn”)
Het budget voor de MIRT-Verkenning OVAH bedraagt € 35 miljoen (prijspeil 2025). Tot en met eind 2025 is € 16,9 miljoen uitgegeven. Met het Rijk is overeengekomen dat het Rijk 100 procent van de kosten voor deze projectfase op zich neemt (zie ook de raadsinformatiebrief “Afspraken BO MIRT 7 november ” van 14 november 2024). Hierin zit ook een post onvoorzien van 20 procent. Voor eventuele meerkosten is een verdeling van 80 procent voor de regio en 20 procent voor het Rijk overeengekomen.

De voortgang, planning en kwaliteit van het project staat onder druk, de kosten (voor het Rijk) voor het Derde Perron op Amsterdam Zuid laten een flinke stijging zien. Een risico voor OVAH is dat bovenstaande ontwikkelingen, inclusief stijging kosten project Zuidasdok, leiden tot het uiteenvallen van de bestuurlijke afspraken (het mandje) en daarmee ook van het draagvlak en/of dekking voor dit project. De financiering van de realisatie van het project OVAH is niet volledig gedekt.

Schaal-sprong 2 MIRT-verkenning OV-verbinding Sloterdijk – Amsterdam Centraal (= OVSA = sluiten Ringlijn)
De MIRT-verkenning heeft als doel om de beste, gewogen oplossing voor de OV-ontsluiting voor het mogelijk maken van de ontwikkeling van de eerste fase van Haven-Stad Zuid (vanaf 2035) te onderzoeken. De verkenning richt zich ook op de toekomstvastheid en robuustheid van de oplossing op de lange termijn (2050), passend bij de ontwikkeling van Haven-Stad. De MIRT-verkenning is volgens het besluit in het BO MIRT van 2022 gestart voor de eerste fase, en niet de lange termijn. De samenwerkende opdrachtgevers (Vervoerregio, Gemeente Amsterdam, Ministerie IenW) en adviserende partners (GVB, ProRail, NS, Ministerie VRO) zijn samen met de projectorganisatie goed op gang gekomen. De betrokken partijen kunnen elkaar goed vinden, en het onderzoek loopt vooralsnog voortvarend binnen planning en budget van € 25 miljoen.

Schaal-sprong 3 Zuidasdok (p.p 2025), exclusief CAP
Het programma Zuidasdok heeft een nog nader te bepalen te kort en staat voor een grote uitdaging. Tegelijk is de uitbreiding van station Amsterdam Zuid in volle gang. Ook de reconstructie van knooppunt De Nieuwe Meer staat aan de vooravond van grootschalige uitvoeringswerkzaamheden. Voor het project tunnel is ingestemd met de gunning; met uitwerking van het voorontwerp van de volledige scope (zuidelijke en noordelijke tunnel) en realisatie van de zuidelijke tunnel.

Met het bestaande budget wordt zo het maximale gedaan, maar er blijft een verwacht tekort. De bijdrage van Amsterdam aan dit tekort is gemaximeerd op € 72 miljoen (op prijspeil 2024) en een indexeringsvergoeding. Omdat er op dit moment onvoldoende budget is, kan geen opdracht voor de realisatie van de noordelijke tunnel worden gegeven.

Schaal-sprong 4 Oostbrug
Het project Oostbrug is de eerste vaste oeververbinding uit het programma Sprong over het IJ. In het project werkt de gemeente Amsterdam als trekker ook samen met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat/Rijkswaterstaat, Port of Amsterdam, Vervoerregio Amsterdam. In 2025 is onderzoek gedaan naar de benodigde functionaliteit, gebruikswaarde, technische haalbaarheid, kosten en planning. De uitkomsten van dit onderzoek komen integraal samen in het Definitiebesluit. Het Definitiebesluit wordt in de loop van 2026 voor inspraak vrijgegeven en kan naar verwachting in 2027 worden vastgesteld. De voorbereidingen zijn, met het maken van het referentieontwerp voor de Oostbrug, in volle gang. Het referentieontwerp vormt de basis voor de kostenraming en planning. De technische complexiteit van de brug, de lengte, de aanvaarbescherming, de fundering in de oergeul en de keus voor twee beweegbare delen in de brug, leiden tot meerdere onzekerheden in het referentieontwerp.

De kosten van de Oostbrug zijn in 2021 o.b.v. de globale uitgangspunten en grove kentallen (Sprong) geraamd op € 335 miljoen (prijspeil april 2025). Voor de ontsluiting aan de zuidkant van de brug is aanvullend een eveneens grove raming opgesteld van

€ 49 miljoen. De kostenramingenworden in het tweede kwartaal van 2026 geactualiseerd op basis van de (met onder andere de nautische partners) nader gespecificeerde eisen en uitgangspunten en een uitgewerkt referentieontwerp voor de Oostbrug, dat medio 2026 gereed is. Gemeente Amsterdam heeft hiervoor € 220 miljoen vrijgemaakt. Voor toekomstige indexatie (vanaf 2024) van de Amsterdamse bijdrage aan de Oostbrug, is er daarbovenop € 55 miljoen gereserveerd.

ORM 1 Oranje Loper
Het programma Oranje Loper vernieuwt de Nieuwezijds Voorburgwal en de bruggen en straten op de corridor Raadhuisstraat – Mercatorplein. De herinrichting van de Nieuwezijds Voorburgwal is eind 2023 afgerond en in 2024 financieel afgesloten. Na het nieuwe uitvoerings- en kredietbesluit (april 2024) zijn de werkzaamheden op de corridor Raadhuisstraat – Mercatorplein gestart. Tot begin 2026 is het project in stadsdeel West vol in uitvoering. Hier vindt renovatie van twee bruggen plaats, wordt het spoor op de De Clercqstraat vernieuwd, wordt kruispunt Admiraal de Ruijterweg/ Jan Evertsenstraat heringericht en worden maatregelen uitgevoerd op de Jan Evertsenstraat, de Admiraal de Ruijterweg en de De Clercqstraat ter verbetering van de verkeersveiligheid en meer ruimte voor het openbaar vervoer, de fietser en groen. Ook is in 2024 gestart met de herinrichting van kruispunt Marnixstraat/Rozengracht. Begin 2025 zijn ook de werkzaamheden voor de renovatie van vijf bruggen in Centrum gestart inclusief de vernieuwing van brug 117 over de Lijnbaansgracht en de maatregelen op de Rozengracht, Westermarkt en Raadhuisstraat. De verwachte oplevering is in 2029.

In april 2024 is een nieuw uitvoerings- en kredietbesluit op basis van de herziene scope vastgesteld. Hiermee is ook een nieuw budget vastgesteld. De totale kosten van het project bedragen € 318 miljoen waarvan inmiddels € 186 miljoen is besteed. In de huidige prognose blijven de verwachte kosten binnen het budget.

ORM 2 Programma Bruggen en Kades
Het programma Bruggen en Kademuren heeft het doel onze bruggen en kademuren veilig en functioneel te houden. Het programma richt zich hierbij op de ongeveer 871 verkeersbruggen en 205 kilometer oeverconstructies die belangrijk zijn voor het functioneren van de stad. In totaal is in 2025 aan 2.094 meter kademuur gewerkt, verdeeld over negen kadevervangingsprojecten en één kaderenovatieproject.
De herstelwerkzaamheden aan 745 meter kademuur (drie projecten) zijn afgerond. Twee bruggen zijn opgeleverd en drie bruggen worden op dit moment hersteld.

De opschaling van de herstelproductie loopt achter op schema. De productie is hoger dan ooit, maar nog niet zo hoog als we hem willen hebben. Projecten lopen door uiteenlopende redenen nog te vaak vertraging op. In 2026 zetten we de volgende stappen naar een nog meer gebiedsgerichte en seriematige vernieuwingsmethodiek. Hierbij zullen we de capaciteit van onze raamcontractpartners voor ingenieursdiensten ten volle gaan benutten. De besteding van PBK in 2025 is € 13 miljoen lager uitgekomen dan het investeringskrediet van € 89 miljoen.

ORM 3 Station Lelylaan
In 2024 hebben de projectpartners (Amsterdam, Ministerie I&W, VRA, ProRail en NS) de scope vastgesteld en ingestemd met de verhoging van het projectbudget, waarvan voor Amsterdam een verwachte bijdrage van ruim € 32,0 miljoen. Het project behelst de vernieuwing van de stationshal, toevoeging van een inpandige fietsenstalling, renovatie van het treinperron en de kap, vernieuwen van de traminfrastructuur en realisatie van een keervoorziening, diverse werkzaamheden aan het maaiveld rondom het station.

De aanbesteding voor het bouwteam liep nog per eind 2024, maar toen had van de twee inschrijvers zich er één al teruggetrokken. De overgebleven gegadigde heeft begin 2025 laten weten geen aanbieding te gaan doen. Het projectteam is zich aan het bezinnen op een andere voorbereidingswijze. De meest waarschijnlijke optie is een meer traditionele vorm waarin Amsterdam de technische voorbereiding en het ontwerp samen met een ingenieursbureau verder uitwerkt en pas later een uitvoerende partij betrekt.

ORM 4 Cruciale Mijl & ORM 5 Tramstalling Zeeburgereiland
In oktober 2024 zijn de Nota's van Uitgangspunten van deze – met elkaar samenhangende – projecten vastgesteld en zijn de voorbereidingskredieten verstrekt. Het doel van de Cruciale Mijl is het verbeteren van de bereikbaarheid van Zeeburgereiland en IJburg voor alle modaliteiten én zorgdragen voor ruimtelijke kwaliteit voor de groeiende stad. De (tijdelijke) tramstalling wordt hiervoor verplaatst. De totale investeringsraming bedraagt honderden miljoenen en de kosten worden gedeeld tussen Grond & Ontwikkeling, Vervoerregio en Investeringsdomein ORM. De benodigde investeringsbijdrage is nog niet gedekt. Oplevering is verwacht in 2033 (Tramstalling) en 2035 (Cruciale Mijl).

Het voorlopig vrijgegeven budget betreft een voorbereidingskrediet. De gemaakte kosten zijn nog niet doorbelast aan de VRA en G&O, daarnaast loopt de planvormingsfase iets uit en deze wordt niet geactiveerd, waardoor minder kosten in 2025 voor de investeringen.

ORM 6 Tunnels
Het doel van de aanpak is om te voldoen aan de tunnel(veiligheids)wetgeving en een robuuste basis te creëren, zodat het beheer van het tunnelsysteem doelmatig en uniform kan worden uitgevoerd. Zo zijn de veiligheid en beschikbaarheid ook in de toekomst geborgd. Eind 2025 is € 499 miljoen aan kredieten beschikbaar gesteld voor de Aanpak Wegtunnels Amsterdam,waarvan die voor de Verkeerscentrale en de IJtunnel de grootste zijn. Er is tot eind 2025 € 257 miljoen besteed en dat is minder dan verwacht.

Vooral de Verkeerscentrale Amsterdam heeft vertraging opgelopen. Door nakomende ontwerpwijzigingen is de planning een kwartaal doorgeschoven en door ICT-systeemeisen moesten er ook wijzigingen in de huisvesting worden doorgevoerd met nogmaals ongeveer een kwartaal vertraging. De investering in het gebouw is daarom verschoven van 2025 naar 2026. Daarnaast zijn de kosten van voorbereiding IJtunnel en Arenatunnel lager dan gepland omdat de kredietverlening vertraging heeft opgelopen.

ORM 7 Filtrage drinkwaterproductie, Langzame Zandfilters Weesperkarspel
Het project omvat onder andere de nieuwbouw van een langzame zandfilterinstallatie op de drinkwaterproductielocatie Weesperkarspel. Deze installatie is cruciaal om te voldoen aan de toenemende drinkwatervraag in Amsterdam en om het zuiverings-rendement te verbeteren, volgens wettelijke verplichtingen. De werkzaamheden voor het bouwrijp maken zijn gestart, en het definitieve ontwerp volgens planning opgeleverd. De benodigde omgevingsvergunning is aangevraagd en bevindt zich momenteel in de goedkeuringsfase. In 2025 is het investeringskrediet verhoogd, waardoor de financiële middelen nu voldoende zijn voor de uitvoering van het project. De kosten 2025 hebben betrekking op de voorbereiding.

ORM 8 Smart Mobility HUB (SMH)
De mobiliteitshub voor auto, fiets en touringcar is onderdeel van een multifunctioneel gebouw voor sport en andere voorzieningen en vervangt de huidige 12 hectare parkeerterreinen in De Nieuwe Kern, die nodig is voor de ontwikkeling voor onder andere 6.200 woningen. Daarnaast wordt de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in De Nieuwe Kern en voor evenementen gewaarborgd. De investering voor de hub bedraagt € 112 miljoen, waar vanuit het investeringsdomein ORM € 69 miljoen aan wordt bijgedragen.

Na het voortijdig beëindigen van de bouwteamsamenwerking in het voorjaar van 2025 (na een moeizaam prijsvormingsproces en tegenvallende resultaten), is de inkoop-strategie herijkt en is de haalbaarheid opnieuw getoetst via een second opinion op het budget en een marktanalyse. In plaats van één integraal contract is gekozen om het project op te knippen in drie percelen: (1) mobiliteitshub, (2) dakpark en (3) plint-gebouw met sportaccommodatie op het dak. De aanbesteding voor de mobiliteitshub is inmiddels gestart; drie partijen zijn geselecteerd. Gunning wordt in juni 2026 verwacht. Netcongestie vormt een groot knelpunt: de initiële aanvraag voor de elektriciteitsaansluiting is afgewezen.

Het definitief ontwerp is in september 2025 afgerond en de omgevingsvergunning is in oktober 2025 aangevraagd bij gemeente Ouder-Amstel; vergunningsverlening wordt verwacht in februari 2026. Door de nieuwe aanbesteding is de planning vertraagd met zes maanden: start bouw van voorjaar 2026 naar eind 2026, met oplevering eind 2028. Door deze en eerdere vertraging is verlenging van de Europese CEF-subsidieperiode nodig; formalisering volgt in april 2026. Afwijzing kan leiden tot korting op de totale CEF-bijdrage (€ 8,7 miljoen). In juni 2026 worden twee aanbestedingen afgerond (mobiliteitshub en dakpark) en kan uitvoering eind 2026 starten.

ORM 9 Warmtenet Middenmeer
In 2019 is een kredietbesluit genomen om als pilot een warmtenet voor Middenmeer Noord aan te leggen voor een bedrag van € 11,2 miljoen met de bedoeling deze bij ingebruikname over te dragen aan een exploitant, beoogd is het buurtinitiatief Coöperatie MeerEnergie. Met een aanvullend kredietbesluit in juli 2025 is dit bedrag verhoogd naar € 14,5 miljoen. Om het risico af te dekken is een gelijke reservering aangebracht in het klimaatfonds.

In 2023 hebben MeerEnergie en de gemeente Amsterdam samen een projectplan en begroting opgesteld om in 2024 en 2025 de organisatie voor het buurtwarmtenet te ontwikkelen, de businesscase te verbeteren, een locatie te vinden voor de technische installaties en deelnemers in de wijk te contracteren. Knelpunten voor ingebruikname zijn onder andere dat de levering van de warmtebron naar de wijk geen onderdeel uitmaakt van de projectscope en dat er nog niet voldoende bewoners zich hebben aangemeld voor een rendabele businesscase.

Overig 1 Energie voor de stad
Wordt toegelicht in de exploitatie begrotingsprogramma 1.6.